Beheerplan

Beheers- en uitvoeringsplan sport- en spelen

Gemeente Hilversum

Januari 2023

Colofon

Titel	Beheerplan
Opdrachtgever	Gemeente Hilversum Michael van Pareen – Beheerder Sport- en Speelvoorzieningen Freddy Loosman – Sr. Beheerder Civiel
Opdrachtnemer	Speelplan BV Transistorstraat 53b 1322 CK Almere 036 5236127 www.speelplan.nl
Tekst & onderzoek	Ferdi Tillema & Arie Stobbe
Datum	Januari 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding 03

2. Wetgeving en beleidskaders 04
3. Huidige areaal 06
4. Huidige beheerstrategie 09
5. Toekomstige beheerstrategie 11
6. Evaluatie huidig beleid en beheerstrategie 16
7. Uitvoeringsplan 20
8. Conclusie 24

Bijlagen

Bijlage 1 – Kaders voor uitvoering 26
Ambities voor uitvoering
Kaders voor participatie
Bijlage 2 – Onderzoeksrapport apart document
Bijlage 3 – Speelruimtekaart apart document
Bijlage 4 – Uitvoeringsplan (tabel) apart document

1. Inleiding

Beschrijving van de opzet, scope en werkwijze van dit beheerplan.

1.1 Opzet beheerplan

In 2008 heeft de Gemeente Hilversum het speelruimtebeleid 'Geef ze de ruimte' gepubliceerd. Het beleidsdocument was voor de periode 2008 tot 2015. Momenteel wordt er in de Gemeente Hilversum gewerkt aan meerdere grotere visiedocumenten. Vanuit spelen is er behoefte om het huidige areaal goed in beeld te krijgen, dit te koppelen aan een beheerplan en aanvullend inzicht te krijgen in de vervangingsopgave.

Deze rapportage komt de huidige stand van zaken aan bod. Ten eerste worden de belangrijke wetgeving en beleidskaders uitgelicht, daarna wordt het huidige areaal en beheerstrategie omschreven. Vervolgens wordt er gekeken hoeveel budget noodzakelijk is voor het beheren van de sport- en speelvoorzieningen, inclusief de ondergronden. Als laatste worden de huidige beleidskaders en beheerstrategie geëvalueerd.

In het hoofdstuk Uitvoeringsplan wordt de vervangingsopgave uitgewerkt met richtbedragen per type sport- of speelplek voor de periode 2023-2027. Tevens zullen er gebaseerd op het Onderzoeksrapport verbeteradviezen worden vormgegeven zoals impulsen in groen, spelen of sporten.

1.2 Scope en werkwijze

In het beheerplan zijn alle formele sport- en speelplekken meegenomen die in het beheer zijn van de Gemeente Hilversum. Dit zijn locaties met een schommel en glijbaan, maar ook trapveldjes, skatebanen en basketbalpleintjes. Naast de plekken in de openbare ruimte gaat het daarnaast om enkele speelobjecten bij verenigingen en op schoolpleinen, die semiopenbaar zijn, waarvan de gemeente (een deel van) het beheer en/of de vervanging op zich neemt.

Om een goed beeld te krijgen van de formele sport- en speelplekken is in 2022 veldwerk uitgevoerd. Bij het veldwerk zijn alle locaties beoordeeld op de situering, inrichting, huidige staat en klimaatbestendigheid. De resultaten van het veldwerk zijn terug te vinden in het Onderzoeksrapport met fotoboek en speelruimtekaarten.

2. Wetgeving en beleidskaders

Beschrijving van de belangrijke wettelijke- en beleidskaders voor dit beheerplan.

2.1 Wettelijke kaders

Er bestaat geen wettelijke verplichting voor gemeentes om speelplekken aan te leggen. Buitenspelen zelf is wel (en niet voor niets) een recht! Jeugdigen hebben net als volwassenen behoefte aan en recht op mogelijkheden om te ontspannen en te recreëren. Dit recht is vastgelegd in artikel 31 van het Internationale Verdrag voor De Rechten van het Kind, dat in 1995 door de Nederlandse overheid is geratificeerd. Artikel 31 van de Rechten van het Kind (Verenigde Naties):

"Het kind heeft recht op rust en vrije tijd, om te spelen en op recreatie, en om deel te nemen aan kunst en cultuur. Kinderen moeten daarvoor de tijd hebben en er moet ongevaarlijk en leuk speelgoed zijn en veilige speelplekken. Dit geldt voor alle kinderen, dus ook voor kinderen in ontwikkelingslanden, of voor kinderen met een handicap. Speelplekken moeten er niet alleen voor kleine kinderen zijn. Er moeten ook plekken zijn voor tieners om zich te kunnen vermaken."

Het voorzien in formele speelplekken is een aanbeveling om buitenspelen te faciliteren en te stimuleren. Een gemeente is vrij om hier invulling aan te geven. Voor de inrichting van de formele speelplekken is wel specifieke wetgeving vastgesteld in de vorm van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Hierin staat onder andere:
• Iedereen die te maken heeft met de ontwikkeling, het beheer of de (veiligheid) inspecties van speelruimte en -toestellen moet zich aan het WAS houden.
• In het WAS staat dat speelplekken en de toestellen veilig moeten zijn, bij plaatsing en in beheer.
• Hierbij wordt verwezen naar de Europese normen voor speeltoestellen (o.a. EN 1176). Als een toestel voldoet aan de gestelde normen, wordt verondersteld dat het toestel veilig is. Een producent of beheerder kan ook op een andere wijze voldoen aan het vereiste veiligheidsniveau (bijvoorbeeld door een risicoanalyse uit te laten voeren). Dit dient dan wel te worden geregistreerd.
• Om tijdens de levensduur van een speelplek te voldoen aan het WAS moeten speeltoestellen periodiek geïnspecteerd en goed onderhouden worden.
• Van elke speelplek en elk speeltoestel moet een registratie bijgehouden worden van de inspecties en het onderhoud maar ook van bijvoorbeeld reparaties en ongevallen.

2.2 Beleidskaders

In het voortraject van dit beheerplan is een inventarisatie gemaakt van relevantie beleidsdocumenten om uitganspunten en algemene kaders vast te stellen. Er zijn twee beleidsdocument bekeken. Het speelruimtebeleid 'geef ze de ruimte' uit 2008 en de 'Omgevingsvisie Hilversum: geactualiseerde samenvatting Omgevingsfoto Hilversum' uit 2021.

Uit het speelruimtebeleid wordt in de samenvatting van het beleidsstuk voorgesteld om de speelruimte te verbeteren door:

- '3% van de beschikbare ruimte die bestemd is voor bebouwing (woningen met eventuele tuinen, winkels, kantoren, enzovoort, met uitzondering van terreinen speciaal bedoeld voor bedrijven) voor speelruimte te reserveren in gebieden van stedelijke vernieuwing;

- de openbare ruimte beter bespeelbaar in te richten;
- waar mogelijk huidige speelplekken een meer hoogwaardige invulling te geven;
- te zoeken naar nieuwe speelruimte.'

Daarnaast staat er in dit beleidsstuk een hoofdstuk over het onderhoud en beheer van formele speelvoorzieningen. Hieruit komen nog vier belangrijke kaders:

- De speelplekken moeten voldoen aan de kwaliteitsaspecten schoon, heel, veilig en juist gebruik. In bijlage 2 is een uitwerking van de kwaliteitsaspecten te vinden.
- Voor openbare schoolpleinen wordt een schriftelijke beheersovereenkomst vastgesteld met samenwerkingsafspraken. Deze overeenkomsten waren tijdens het opstellen van het beleidsstuk nog in ontwikkeling.
- Het verversen van het zand van een speelvoorziening met speelzand en het onderhoud van trapvelden met natuurgras en met kunstgras wordt eenmaal per jaar in het voorjaar gedaan.
- Speelvoorzieningen worden viermaal per jaar geïnspecteerd door de inspecteur speelvoorzieningen van de gemeente. Eens per vier jaar wordt een grondige inspectie gedaan door een gespecialiseerd bedrijf.

Uit het document Samenvatting Omgevingsfoto Hilversum uit 2021 zijn de volgende relevante punten naar voren gekomen om rekening mee te houden in de speelruimte:

- Klimaatverandering en -adaptatie: Hilversum heeft last van een stedelijk hitte-eiland. Dit houdt in dat er een verschil is tussen de luchttemperatuur in de stad en het landelijke buitengebied. Het effect is het groots in het centrum van Hilversum en Hilversum-Oost. Op zomerse dagen (25 °C tot 30°C) kan het verschil oplopen tot 7 °C. Hittestress doet zich voornamelijk voor op plaatsen waar veel verhard oppervlak en weinig groen aanwezig is.
- Welzijn, zorg en gezondheid: De inrichting van de fysieke leefomgeving levert een bijdragen aan welzijn, zorg en gezondheid van inwoners. Dit wordt gedaan door bijvoorbeeld ruimte te bieden voor ontmoeting, beweging en groen. Dit is belangrijk, omdat steeds meer inwoners in Nederland leiden aan overgewicht. Ook dient er aandacht te zijn voor de toegankelijkheid van de leefomgeving voor mindervalide inwoners.
- Sport en bewegen: Er is een toenemende aandacht voor sport en bewegen in de openbare ruimte. Eind 2019 is er een sportakkoord gesloten. Ambities binnen het sportakkoord zijn een inclusieve en duurzame sportomgeving, vitale sportaanbieders, jong vaardig in bewegen en het vergroten van de beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte. Daarnaast is er gekeken naar de beweegvriendelijkheid van de gemeente. Hiervoor is gebruikt gemaakt van de indicator beweegvriendelijke omgeving van de Rijksoverheid. Hilversum scoort hoog op het buitengebied, maar minder goed op de speelplekken en sportvoorzieningen in de openbare ruimte.

3. Huidige areaal

In dit hoofdstuk wordt de huidige staat van de speelruimte beschreven die binnen de scope van dit beheerplan valt.

3.1 Omvang areaal

Het speelruimteareaal bestaat uit 187 sport- en speelplekken waarvan 9 schoolpleinen. Op deze plekken staan 733 speeltoestellen op 6 verschillende soorten veiligheidsondergronden. Daarnaast staan er nog 8 toestellen in de opslag, deze toestellen worden niet meegenomen in de rest van dit rapport.

Speelplekken

Speelplekken zijn op meerdere manieren te categoriseren. Tijdens het veldwerk is gekeken naar de omvang, het bereik en context van de locatie. Dit resulteert in het volgende overzicht:

- *120x een kleine speelplek* – in de regel bedoeld voor direct omwonenden. Variërend van een los speeltoestel tot een eenvoudig ingerichte speelplek.
- *21x een buurtplek* – grotere speelplek, bedoeld voor de omliggende buurt, met vaak een combinatie van spelen en sporten.
- *9x een (openbaar) schoolplein* - op negen schoolpleinen zijn de speeltoestellen op het plein in beheer van de gemeente. Deze schoolpleinen functioneren in de regel als buurtplek.
- *30x een sportplek* – In sommige gevallen worden op een speelplek alleen sport- en beweegmogelijkheden aangeboden, zoals bijvoorbeeld een trapveld of skatebaan. Deze plekken kunnen zowel het bereik van een kleine plek of buurtplek hebben.
- *7x speelplek zonder toestellen* – op het moment van inventarisatie waren deze locaties leeg (in aanleg of niet langer in gebruik). Waar relevant zijn deze wel meegenomen in de kaarten, maar deze zijn buiten beschouwing gelaten in de rest van dit document.

Toestellen

Van de *733 toestellen* is het gros een regulier speeltoestel zoals een schommel, glijbaan of wip. Daarnaast zijn er 106 sporttoestellen, waarvan de meeste toestellen met voetbal (47x) of basketbal (13x) te maken hebben. Er zijn in Hilversum weinig (als dusdanig geregistreerde) natuurlijke speelaanleidingen zoals zwerfkeien of liggende klimbomen. Wel wordt er op diverse plekken informeel gespeeld in het openbaar groen, met name in het bos- en heidegebied. Op meerdere locaties waren wandelpaadjes en kleine hutten van takken te vinden.

Van 642 sport- en speeltoestellen is het bouwjaar bekend. De toestellen hebben een gemiddelde leeftijd van 13 jaar (gemiddeld bouwjaar van 2009). 31% van de toestellen is voor 2008 geplaatst en meer dan 15 jaar oud. Dit geeft aan dat een groot deel van de speeltoestellen relatief oud is. In de regel wordt voor de afschrijving van toestellen uitgegaan van gemiddeld 15 jaar. Uiteraard zijn hier grote verschillen tussen de speeltoestellen van RVS (20-25 jaar) en speeltoestellen van hout (ca. 10 tot 12 jaar).

Tabel 3.1: bouwjaar speeltoestellen	
< 2003	89 (12%)
2003 t/m 2007	138 (19%)
2008 t/m 2021	204 (28%)
2013 t/m 2017	86 (12%)
2018 t/m 2022	125 (17%)
bouwjaar onbekend	91 (12%)

Van alle toestellen zijn catalogusprijzen bekend. Al deze prijzen bij elkaar opgeteld geven de waarde van de speeltoestellen. De areaal waarde komt ongeveer uit op *€3 miljoen* In dit totaalbedrag zitten vijf toestellen met een catalogusprijs tussen de €40.000 en €50.000. Dit zijn 4 sportkooien, waarvan twee Cruyff-courts zijn, en een maatwerk klimcombinatietoestel aan de Stephensonlaan.

Ondergronden

Er ligt *18.200 m²* aan (valdempende) ondergronden op de sport- en speelplekken. Dit is als volgt verdeeld:

Tabel 3.2: Vervangings- en onderhoudskosten ondergronden

Ondergronden	Oppervlak	Vervangingskosten		Onderhoudskosten	
	(m2)	*per m2*	*totaal*	*per m2*	*per jaar**
Rubbertegel	6.096	€ 110	€ 670.560	€ 2,10	€ 12.802
Kunsgras	6.758	€ 110	€ 743.380	€ 1,70	€ 11.489
Insitu	2.509	€ 135	€ 338.715	€ 2,25	€ 5.645
Zand	1.825	€ 55	€ 100.375	€ 2,75	€ 5.019
Gravier D'or	600	€ 83	€ 50.000	€ 7,50	€ 4.500
Boomschors	416	€ 50	€ 20.800	€ 8,30	€ 3.453
Totaal	**18.204**		**1.923.830**		**€ 42.907**

De meest toegepaste valdempende ondergrond zijn rubbertegels (243x), terwijl het grootste oppervlakte bestaat uit kunstgras. Voor het kunstgras zijn er twee types. Het reguliere kunstgras dat vaak voor voetbalvelden wordt gebruikt en (veiligheids)gras wat wordt gebruikt als valdempende ondergrond bij speeltoestellen. Gravier D'or is de ondergrond van een jeu de boulesbaan. Hilversum heeft 10 jeu de boulesbanen. Op basis van de richtbedragen voor de vervanging van ondergronden bedraagt de waarde van de valdempende ondergronden (zie ook tabel 3.2) iets meer dan *€ 1,9 miljoen,-.*

Naast de bovenstaande valondergronden zijn er nog 246 toestellen die op een andere ondergrond zijn geplaatst. Dit zijn ondergronden als gras, betontegel en asfalt. Niet alle toestellen zijn geschikt om op deze ondergronden te plaatsen. Zo mogen toestellen met een valhoogte tot 1,50 meter op gras geplaats worden. Het onderhoud van gras is opgenomen in het groen onderhoud. Betontegels en ondergronden van asfalt worden beheerd vanuit wegbeheer. Deze ondergronden vallen buiten dit beheerplan.

Totaalwaarde areaal

Om een waarde te geven aan het huidige areaal, wordt er gekeken naar de waarde van de toestellen (cataloguswaarde), de toegepaste ondergronden en de kosten voor verwijdering van oude en de levering en plaatsing van nieuwe speeltoestellen. Dit wordt gedaan door de waarde van het volledige areaal te vermenigvuldigen met 150%. Op basis van deze vuistregel bedraagt de totale vervangingswaarde van het areaal speelvoorzieningen in Hilversum ca. *€7.350.000,-*

3.2 Kwaliteit inrichting sport- en speelruimte

In het Onderzoeksrapport (bijlage 2) is te zien hoe alle sport- en speelplekken tijdens het veldwerk beoordeeld zijn. Tijdens het veldwerk ligt de nadruk niet op de technische staat van de toestellen en ondergronden, maar op de kwaliteit van de inrichting.

In de gemeente zijn voornamelijk harde ondergronden te vinden, zoals rubbertegels en kunstgras. Hierdoor zijn de speelplekken goed toegankelijk voor inwoners met een beperking, maar zijn de meeste speelplekken ook minder klimaatbestendig. De ondergronden houden zomers warmte vast en zijn minder goed in het afvoeren van regenwater. Ook zijn er weinig speelplekken met beschutting van bomen.

In het materiaal gebruik bij toestellen is een goede afwisseling, er zijn speeltoestellen van hout, metaal en kunststof te vinden en een aantal plekken zijn origineel van opzet zoals de Verbindingslaan (nr. 104) of hebben een uniek speelobject zoals de Johan Cruyff-court met speelplek aan de Stephensonlaan (nr. 153).

Het speeltoestelareaal begint te verouderen en dit is met name zichtbaar bij de houtentoestellen waar slijtageplekken en/of beschadigingen op te vinden zijn.

De ongeorganiseerde sportmogelijkheden in de openbare ruimte zijn minimaal. In de gemeente zijn een aantal goede sportplekken, waar meerdere sporten beoefend kunnen (bijvoorbeeld aan de Oude Haven nr. 014). Deze grote sportplekken zijn goed verspreid over de gemeente. Het aanbod aan sportplekken is net genoeg om de gemeente te voorzien. In sommige buurten zijn bewoners lang onderweg om een goede sportplek te bereiken.

Hilversum wordt omringd door bos en heidegebied. Dit biedt veel mogelijkheden voor vrij spel in het groen en hier wordt ook zichtbaar gebruik van gemaakt. Er zijn meerdere hutten en sluippaden te vinden tussen de bomen. Deze gebieden worden beheerd door Goois natuurreservaat en Natuur Monumenten.
Ook in de wijken zijn er verschillende bosjes en parken te vinden waar vrij gespeeld kan worden in een natuurlijke omgeving. Vaak zijn deze plekken grenzend aan een formele speelplek. Op straat spelen is moeilijker in Hilversum, omdat de stoepen smal zijn en er veel verkeer rijdt.

Om meer te kunnen zeggen over de technische staat van de toestellen is een export gemaakt van de openstaande inspectiebevindingen van de toestellen. Aan de inspectiebevindingen wordt een prioriteit gekoppeld met een score van 1 t/m 5. Bij prioriteit 1 is de speelsituatie zo onveilig dat er direct actie ondernomen moet worden. Het toestel wordt direct gerepareerd of wordt veiliggesteld door hekken te plaatsen. Voor prioriteit 2 wordt er geadviseerd de reparatie binnen een maand uit te voeren. Meldingen met prioriteit 3 hoeven niet direct opgepakt te worden, maar moeten wel ingepland worden om binnen 3 maanden gerepareerd te worden. Prioriteit 4 kan worden opgepakt tijdens de volgende onderhoudsronde en prioriteit 5 kan worden hersteld om het toestel aantrekkelijker te maken.

In de tabel hiernaast staat een overzicht van het aantal meldingen per prioriteit. Het type bevinding loopt erg uiteen. Er zijn meldingen van beschadigingen aan toestellen, onderdelen die missen of niet goed werken en beschadigingen aan rubbertegel ondergronden. Wat ook opvalt is dat er veel meldingen in het beheersysteem staat over het ontbreken van een certificaat van het toestel (41x) of het ontbreken van een typeplaatje op het toestel (49x). Deze meldingen bevinden zich in prioriteit 2 en 3. Dit zijn geen meldingen waar de bewoners van Hilversum hinder van zullen ervaren. Het aantal openstaande bevindingen is, zonder de meldingen over certificaten en typeplaatjes mee te nemen, laag in verhouding tot het aantal aanwezige speeltoestellen.

Tabel 3.3: veiligheidsbevindingen	
Prioriteit 1 - gevaarlijk	0
Prioriteit 2 - hoog	67
Prioriteit 3 - onacceptabel	146
Prioriteit 4 - ongewenst	119
Prioriteit 5 - acceptabel	12

4. Huidige beheerstrategie

Het beheer van de sport- en speelvoorzieningen is gericht op het in stand houden van aantrekkelijke, veilige en goed verzorgde sport- en speelplekken. In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie geschetst. Hier wordt een onderscheid gemaakt tussen planbaar en niet-planbaar onderhoud van sport- en speeltoestellen, onderhoud aan ondergronden en inspectiekosten. De kosten van de huidige beheerstrategie zijn gebaseerd op de uitgaven van 2022.

4.1 Planbaar onderhoud

Jaarlijks worden alle toestellen en rubbertegel ondergronden gereinigd met een hogedrukreiniger. De toestellen worden zo in de lente voorbereid op het nieuwe speelseizoen. Daarnaast worden alle zandbakken en het zand onderhouden. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door een lokale aannemer.

Tabel 4.1: jaarlijkse onderhoudskosten	
Reinigen speeltoestellen	€ 26.075,-
Onderhoud zandbakken	€ 15.800,-
Totaal	**€ 41.875,-**

4.2 Niet-planbaar onderhoud

Reparaties aan speeltoestellen en ondergronden (behalve kunstgras) wordt uitbesteed aan een lokale aannemer. Zij verzorgen bijna alle reparaties naar aanleiding van de veiligheidsinspectie en andere meldingen die nog volgen gedurende het jaar. Enkele specifieke reparaties worden uitgevoerd door speeltoestel leveranciers. De kosten worden per kwartaal bijgehouden en worden geschat op €10.000 per kwartaal en daarmee €40.000 per jaar.

Tabel 4.2: jaarlijkse kosten reparaties	
Reparaties kwartaal 1	€ 10.000,-
Reparaties kwartaal 2	€ 10.000,-
Reparaties kwartaal 3	€ 10.000,-
Reparaties kwartaal 4	€ 10.000,-
Totaal	**€ 40.000,-**

4.3 Onderhoud van ondergronden

Het onderhouden van de ondergronden wordt door een externe partijen uitgevoerd. Voor het onderhoud van het kunstgras is nog een aparte opdracht verleend. Binnen deze opdracht worden alle kunstgrasondergronden geïnspecteerd en onderhouden. Daarnaast worden hierin ook de hekwerken van de Cruyff-courts onderhouden. De andere ondergronden wordt onderhouden door een aannemer. Zij onderhouden de overige valondergronden (bijvoorbeeld insitu) en de jeu de boulesbanen. Het onderhoud van de jeu de boulesbanen bestaat uit het jaarlijks vernieuwen van de bovenste laag.

Tabel 4.3: jaarlijkse onderhoudskosten	
Onderhoud kunstgras	€ 15.000-
Onderhoud valondergronden	€ 18.000-
Totaal	**€ 33.000,-**

4.4 Inspecties en beheersysteem

Jaarlijks wordt er een veiligheidsinspectie uitgevoerd door een inspectiebedrijf. Tijdens deze inspectie worden alle speeltoestellen en ondergronden gecontroleerd. Ook worden er waar nodig kleine reparaties uitgevoerd tijdens de inspectie. De inspectie wordt verwerkt in het beheersysteem van alle speeltoestellen. Hilversum heeft een licentie bij een online beheersysteem. Overige operationele/ visuele inspecties worden intern uitgevoerd tijdens verschillende rondes langs de speelplekken. Hier is geen vast schema voor. Er wordt ook gereageerd op burgermeldingen.

Tabel 4.4: jaarlijkse kosten inspectie	
Hoofdinspectie	€ 5.587,-
Licentiekosten beheersysteem	€ 2.500,-
Totaal	**€ 8.087,-**

4.5 Totaaloverzicht huidige beheerstrategie

Voor 2022 was een onderhoudsbudget beschikbaar van €115.000,- vastgesteld. Zie hieronder de in de totaal onderhoudskosten van 2022, zoals te zien is zijn de onderhoudskosten in 2022 over het beschikbare budget heen gegaan.

Tabel 4.5: jaarlijkse onderhoudskosten	
Planbaar onderhoud	€ 41.875,-
Niet-planbaar onderhoud	€ 40.000,-
Onderhoud van ondergronden	€ 33.000,-
Inspectie kosten	€ 8.087,-
Totaal	**€ 122.962,-**
Beschikbaar	**€ 115.000,-**
Verschil	**€ -7.962,-**

5. Toekomstige beheerstrategie

In dit hoofdstuk wordt de toekomstige beheerstrategie uitgewerkt. De kosten zijn gebaseerd op de marktwaarde van het sport- en speelruimte areaal en een uitvoering via externe aannemers. Hier wordt wederom een onderscheid gemaakt tussen planbaar en niet-planbaar onderhoud van sport- en speeltoestellen, onderhoud aan ondergronden en inspectiekosten.

5. 1 Planbaar onderhoud

Preventief onderhoud
Het preventieve of reguliere onderhoud is gericht op het voorkomen van onveilige situaties en van belang voor de duurzaamheid van de toestellen. Bij dit onderhoud gaat het bijvoorbeeld om: Aanbrengen van een beschermende laklaag bij speeltoestellen ter voorkoming van graffiti; behandeling van paalkoppen; preventief smeren van lagers; reinigen van speeltoestellen en ondergronden zodat slijtage door bijv. algenaanslag voorkomen wordt.

Aanbevolen wordt om dit onderhoud op regelmatige basis uit te voeren. Zo wordt voorgesteld om jaarlijks, bij aanvang van het speelseizoen (april) en gekoppeld aan de veiligheidsinspectie, een grondige onderhoudsronde te houden inclusief het schoonspuiten van de speeltoestellen en gelijktijdig met het verschonen van de losse ondergronden (zie ook *onderhoud van ondergronden).* Hierdoor is de speelplek bij aanvang van het speelseizoen in goede staat.

- Indicatie kosten: 1,5% van de waarde van de toestellen.

Operationeel onderhoud
Het operationele onderhoud heeft betrekking op het onderhoud dat nodig is zodat de speeltoestellen goed functioneren. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan: controle en zo nodig het aandraaien van bouten/moeren, controle en zo nodig vervangen van scharnieren, verwijderen van splinters. Dit gebeurt gedurende het gehele jaar a.d.h.v. meldingen en de periodieke inspecties.

- Indicatie kosten: 1,5% van de waarde van de toestellen.

Tabel 5.1: Indicatie planbare onderhoudskosten toestellen		
Totaalwaarde speeltoestellen	*€*	*3.000.000,-*
Preventief onderhoud 1,5%	€	45.000,- /jaar
Operationeel onderhoud 1,5%	€	45.000,- /jaar
Totaal planbaar onderhoud	**€**	**90.000,- /jaar**

5.2 Niet-planbaar onderhoud

Bij goede organisatie van het planbare onderhoud kunnen de onderhoudskosten beperkt blijven. Toch kan er onverwachts een melding gemaakt worden van schade of een gevaarlijke situatie, welke dan direct of op korte termijn hersteld dient te worden om de veiligheid te waarborgen. Vandalisme is veelal de oorzaak van dergelijke beschadigingen, maar ook andere externe factoren of onverwacht snelle slijtage kunnen een rol spelen. Er is in dit geval sprake van niet-planbaar onderhoud.

Afhankelijk van de locatie (toezicht, overlast, bereikbaarheid) wordt een percentage gehanteerd van 1 tot 3%. Dit bedrag kan jaarlijks gereserveerd worden om zo grotere kosten voor vandalisme te dekken. Wanneer een bepaalde wijk of plek bekend staat om het overlast of vandalisme kan het verstandig zijn bij herinrichting bewust te kiezen voor robuuste materialen.

- *Indicatie kosten:* 1% van de waarde van het speelobject.

Tabel 5.2: Indicatie niet-planbare onderhoudskosten toestellen		
	Totaalwaarde speeltoestellen	*€ 3.000.000,-*
	Calamiteitenzorg en vandalisme 1%	€ 30.000,- /jaar
	Totaal niet-planbaar onderhoud	**€ 30.000,- /jaar**

5.3 Onderhoud van ondergronden

Goed beheer en onderhoud van (valdempende) ondergronden is noodzakelijk om de veiligheid en functionaliteit van een speelplek te waarborgen. De wijze van onderhoud van de ondergronden is afhankelijk van het type materiaal en de ambities op beeldkwaliteitsniveau van de gemeente. Voorgeschreven wordt het volgende onderhoud:

Vaste ondergronden

Rubber - De rubbergietvloer en rubbertegels dienen ten minste één keer per jaar schoongespoten te worden om te voorkomen dat er te veel vuil en alg ophoopt in de openingen in het rubber. Schoonspuiten voorkomt slijtage en bevordert de toegankelijkheid van de ondergrond. Bij een boomrijke plek is rubber geen ideale ondergrond omdat de vloer hier snel vuil en glad wordt. Bij naadvorming van rubbertegels dienen deze tijdig herplaatst te worden om onwenselijke en onveilige situaties te voorkomen. Bij het opkrullen van tegels dienen deze tijdig verwijderd en vervangen te worden. Aanbevolen wordt om rubbervloeren niet direct naast een zandondergrond of zandbak te plaatsen. Dit voorkomt dichtslibbing van de poriën in de rubbergietvloer en vroegtijdige slijtage.

- Indicatie kosten: Bij uitbesteding wordt voor het onderhouden van rubbertegels € 1,70 per m^2 gerekend en voor insitu € 2,25,- per m^2.

Kunstgras - Kunstgras wordt veelal gebruikt als valdempende ondergrond of op sportvelden. Dit dient tenminste eenmaal per jaar opgeborsteld en bezand te worden met kwartszand. Hierdoor blijft het kunstgras functioneren, blijft stabiliteit gewaarborgd en wordt slijtage van de vezels vertraagd. Bij toepassing van kunstgras met een aansluiting op gazon wordt aanbevolen een maaitegel rondom het kunstgrasveld te plaatsen. Dit voorkomt maaischade aan het kunstgrasveld. Als er gebruik wordt gemaakt van verschillende kleuren of vlakken kunstgras, wordt aanbevolen de naden tussen de vlakken niet op slijtagegevoelige punten te plaatsen (onder de schommel, duikelrek of bij de uitloop van een glijbaan).

- Indicatie kosten: Bij uitbesteding wordt voor het onderhouden van kunstgras € 2,10 per m^2 gerekend.

Losse ondergronden

Ondergronden zoals houtsnippers en zand halen hun valdempende vermogen uit de toegepaste laagdikte. Bij deze losse ondergronden wordt voorgeschreven om tenminste 100 mm boven op de benodigde laagdikte aan te brengen in verband met het wegspelen van het losse materiaal. Belangrijk is tevens dat er zorg wordt gedragen voor het egaal houden van de opvangzone. Jeu de boulesbanen vallen ook onder de losse ondergronden, omdat ze een toplaag van Gravier d'Or hebben.

Houtsnippers - Houtsnippers vormen een goede ondergrond voor ongewenste kruiden. Deze dienen daarom regelmatig verwijderd te worden. Dit kan namelijk van invloed zijn op de valdempende waarde van de ondergrond en tevens de uitstraling van de plek. Omdat snippers organisch materiaal zijn beginnen deze na verloop van tijd te composteren. Het is daarom noodzakelijk om de snippers ten minste eens per 3 jaar te vervangen of jaarlijks aan te vullen als dit nodig is.

- Indicatie kosten: bij uitbesteding wordt voor het onderhoud aan houtsnippers (bijvullen/vervangen) jaarlijks € 8,30 per m^2 gerekend (binnen 3 jaar is de vloer vervangen).

Zand - Valdempend zand dient regelmatig gereinigd te worden van aanwezig afval of ontlasting. Ook is het van belang ongewenste kruiden te verwijderen wanneer deze aanwezig zijn. Dit kan namelijk van invloed zijn op de valdempende waarde van de ondergrond en tevens de uitstraling van de plek. Omdat zand gauw een bron van vuil vormt en een grote aantrekkingskracht op katten heeft, is het wenselijk om dit regelmatig te verversen. Door een regelmatige visuele controle (zie ook inspecties en overige onderhoudswerkzaamheden) kan voorkomen worden dat een ondergrond te vies wordt om in te spelen. Zandondergronden en zandbakken worden bij voorkeur niet in de buurt van een straatkolk geplaatst. Dit verhoogt weliswaar de speelwaarde, maar resulteert ook in onwenselijke situaties.

- Indicatie kosten: voor het reinigen van zand wordt € 2,75 per m^2 gerekend.

Jeu de boulesbaan – Jeu de boulesbanen bestaan meestal uit drie lagen. De onderste laag is een drainagelaag die vaak bestaat uit zand. Hierop wordt een basislaag van graniet of gralux aangebracht. De basislaag moet met een wals goed worden aangedrukt. Hierop wordt een toplaag van granietsplit of Dolomiet/Gravier d'Or geplaatst. Door regelmatig de basis en toplaag te vernieuwen wordt de gebruikswaarde en kwaliteit van de baan sterk verbeterd.

- Indicatie kosten: voor aanleggen van een nieuwe basislaag en toplaag wordt € 7,50 per m^2 gerekend. Nu wordt dit jaarlijks uitgevoerd.

Tabel 5.3: Onderhoudskosten ondergronden

	Type ondergrond	Oppervlakte in m^2	Onderhoudskosten	
			Per m^2	Per jaar
	Rubbertegel	6.096	€ 2,10	€ 12.802,-
	Kunstgras	6.758	€ 1,70	€ 11.489,-
	Institu	2.509	€ 2,25	€ 5.564,-
	Zand	1.825	€ 2,75	€ 5.019,-
	Houtsnippers	416	€ 8,30	€ 3.453,-
	Jeu de boulesbaan	600	€7,50	€ 4.500,-
	Totaal	**18.204**		**€ 42.907,-**

5.4 Inspecties en controles

Speeltoestellen moeten regelmatig geïnspecteerd worden. De beheerder controleert of gebruik van het toestel nog steeds veilig is. Deze controle wordt gedocumenteerd in een online beheersysteem, waarin alle toestellen en ondergronden staan opgeslagen. Met de resultaten van deze inspecties wordt beoordeeld worden welke acties ondernomen moeten worden om het toestel veilig te houden. Om de kosten van onderhoud te beperken en om te voldoen aan de wettelijke verplichting te allen tijde zorg te dragen voor de veiligheid van speelvoorzieningen, is het belangrijk de speelvoorzieningen regelmatig te inspecteren te documenteren. De norm (NEN-EN 1176-7:2008) schrijft de volgende drie vormen van inspectie voor:

1. Visuele inspectie - Met routinematige visuele inspectie kunnen gevaren als gevolg van vandalisme, gebruik of weersomstandigheden worden geïdentificeerd, bijvoorbeeld gevaren door defecte onderdelen, stormschade of gebroken flessen (glasscherven). De visuele inspectie is een vrij snelle oppervlakkige controle om na te gaan of er mogelijk een risico is ontstaan. De controle vindt meestal plaats op speelplek niveau. Indien er iets aan de hand lijkt te zijn wordt er melding gemaakt en kan vervolgens passend gehandeld worden. Bij speelplaatsen waar sprake is van intensief gebruik of vandalisme, kan het nodig zijn deze inspectie wekelijks of zelfs dagelijks uit te voeren. Dit is bijvoorbeeld vaak het geval op schoolpleinen.
Voor de visuele inspectie wordt geen kostenindicatie gegeven omdat dit in de regel wordt uitgevoerd door externe beheerders zoals de conciërge van school en/of vrijwilligers.

2. Operationele inspectie- Tijdens de operationele inspecties wordt de werking van de toestellen gecontroleerd. Op basis hiervan wordt operationeel onderhoud uitgevoerd. Tijdens de operationele inspecties wordt ook gecontroleerd of eerdere, voorgeschreven reparaties aan toestellen juist en duurzaam zijn uitgevoerd. De operationele inspectie vindt ieder kwartaal plaats. Het is een meer gedetailleerde inspectie om de functionaliteit en stabiliteit van het speeltoestel te controleren, in het bijzonder op slijtage.

- Indicatie kosten: eigen dienst.

3. Veiligheidsinspectie - Jaarlijks vindt een grote veiligheidsinspectie plaats van de openbare sport- en speelvoorzieningen. Deze inspectie wordt uitgevoerd volgens de norm NEN-EN 1176 en NEN-EN 1177. De jaarlijkse hoofdinspectie wordt uitgevoerd om het algehele veiligheidsniveau van toestellen, funderingen en oppervlakken vast te stellen. Met inbegrip van eventueel aangebrachte wijzigingen als gevolg van de beoordeling van veiligheidsmaatregelen, weersinvloeden, aanwezigheid van houtrot of corrosie en eventuele veranderingen in het veiligheidsniveau van de toestellen. Het laatste als gevolg van uitgevoerde reparaties, of het toevoegen of vervangen onderdelen. Bijzondere aandacht behoort te worden gegeven aan onderhoudsvrije (sealed-for-life) onderdelen. De jaarlijkse veiligheidsinspectie vervangt één van de vier operationele inspectierondes.

- Indicatie kosten veiligheidsinspectie: 1x per jaar: € 8,-/toestel
- Indicatie kosten licentie beheerprogramma: 1x per jaar: €3,-/toestel

Tabel 5.4: Indicatie inspectiekosten toestellen		
	Indicatie kosten operationele inspectie (3 rondes) Indicatie kosten veiligheidsinspectie (1 ronde) Kosten beheerprogramma	Eigen dienst € 5.864,-/jaar € 2.200,- /jaar
	Totaal jaarlijkse inspectiekosten	**€ 8.064,- / jaar**

5.5 Totaaloverzicht toekomstige beheerstrategie

In tabel 5.5 zijn alle beheer- en onderhoudsposten van de toekomstige beheerstrategie in een overzicht geplaatst.

Tabel 5.5: Indicatie onderhoudskosten toekomstige beheerstrategie	
Planbaar onderhoud	
Preventief/ regulier onderhoud 1,5% Operationeel onderhoud 1,5%	€ 45.000,- /jaar € 45.000,- /jaar
Niet-planbaar onderhoud	
Calamiteitenzorg en vandalisme 1%	€ 30.000,- /jaar
Onderhoudskosten (valdempende) ondergronden	
Totaalkosten per jaar	€ 42.907,-/jaar
Jaarlijkse inspectiekosten	
Totaalkosten per jaar	€8.064,- /jaar
Totaal	**€170.971,- /jaar**

Om alle sport- en speelvoorzieningen goed te onderhouden en de technische levensduur volledig te benutten is een totaalbedrag van € 170.971,-/jaar benodigd.

In tabel 5.6 zijn dezelfde onderhoudsposten uitgezet over een kalenderjaar. Hierin vallen de visuele inspecties en het operationeel onderhoud op als voortdurende posten. De overige posten vormen zich redelijk om het speelseizoen heen (april – september).

Tabel 5.6: Jaaroverzicht onderhoud	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Preventief onderhoud: - schoonmaken speeltoestellen - smeren lagers - vervangen onderdelen zoals staanders, liggers, etc. - lassen slechte/beschadigde verbindingen				X								
Operationeel onderhoud: - vervangen kleine onderdelen - bijwerken beschadigingen - vastzetten bevestigingsmiddelen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Onderhoud valondergronden: - houtschors en -snippers (incl. aanvullen) - kunstgras - rubbertegels				X					X			
Visuele inspectie (kan door vrijwillgers/scholen/bewoners): Ogen goed de kost geven. Voornamelijk bedoeld om mankementen die eenvoudig zijn te constateren (defecte onderdelen, beschadigingen, etc.) op te merken. *Advies: op schoolpleinen dagelijks uit voeren.*	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Operationele inspectie: Gedetailleerde inspectie op functionaliteit en stabiliteit van de speeltoestellen. Tevens aandacht voor beschadigingen, scherpe of uitstekende delen, ontbrekende delen etc.						X			X			X
Veiligheidsinspectie (hoofdinspectie): Controle op algehele veiligheid speeltoestellen, funderingen en oppervlakten. Tevens aandacht voor houtrot, corrosie en aandachtspunten uit visuele en operationele inspecties.			X									

6. Evaluatie huidig beleid en beheerstrategie

In dit hoofdstuk wordt het huidige beleid en beheerstrategie geëvalueerd. Eerste wordt er een vergelijking gemaakt tussen de hoofdpunten uit het beleid en het veldwerkonderzoek. Daarna wordt er een vergelijking gemaakt tussen de huidige beheerstrategie en de toekomstige beheerstrategie, gevolgd door een conclusie.

6.1 Evaluatie beheerstrategie

Wettelijke kaders

De Gemeente Hilversum voldoet aan de wettelijke kaders omtrent buitenspelen. Er wordt aandacht besteed aan kinderen en het recht om te kunnen spelen in de openbare buitenruimte. De sport- en speeltoestellen zijn geregistreerd in een beheersysteem en worden periodiek gecontroleerd op veiligheid.

Speelruimtebeleid 'geef ze de ruimte'

Het is voor dit beheerplan moeilijk om een vergelijking tussen het startpunt van het beleidsplan (2008) en de huidige situatie te maken. Wel kan geconcludeerd worden dat de verbetervoorstellen die toen beschreven zijn nog steeds relevant zijn. De spreiding van speelplekken is bijvoorbeeld in sommige wijken niet voldoende (bijvoorbeeld in Bloemenkwartier-zuid). Er zijn gebieden met te weinig speelplekken, waar gezocht kan worden naar meer speelruimte. Daarnaast zijn er speelbuurten waar geen speelplek aanwezig is met een hoogwaardige invulling (bijvoorbeeld in het westen van Kerkelanden).

Een aantal kaders uit het beleidsrapport worden niet (meer) volledig ingevuld zoals ze in het beleidsdocument staan beschreven. Bijvoorbeeld het vier keer per jaar inspecteren van alle speelvoorzieningen en het opstellen van een beheersovereenkomst voor openbare schoolpleinen. Desalniettemin worden de speeltoestellen wel goed onderhouden. Zandondergronden en kunstgras wordt jaarlijks onderhouden en er wordt rekening gehouden met de vooraf bepaalde kwaliteitsaspecten.

De afgelopen jaren zijn er verschillende ontwikkelingen geweest waardoor er anders gekeken wordt naar spelen en de buitenruimte. Thema's als inclusiviteit en klimaatadaptatie zijn nog belangrijker geworden op de agenda van gemeentes en Covid heeft ons laten zien hoe belangrijk de openbare ruimte is om te kunnen spelen, sporten en ontmoeten. Hierdoor vragen we iets anders van de buitenruimte dan 15 jaar geleden. Het oude speelruimte beleid is daarom verouderd en het is raadzaam om een nieuw beleid vast te stellen.

Omgevingsvisie Hilversum

Uit de omgevingsvisie zijn drie kaders gehaald waar actief rekening gehouden dient te worden bij het verbeteren van de huidige speelruimte. Op deze vlakken zijn nu nog voldoende verbeterpunten geconstateerd tijdens het veldwerk.

1. Klimaatverandering en -adaptatie

Tijdens de rondgang is opgevallen dat veel speelplekken een niet-natuurlijke ondergrond hebben, die minder of beperkt afwateren bij piekbuien. Ook zijn er veel speelplekken die zomers in de volle zon liggen en weinig schaduw kennen (te warm om lekker te spelen). Hier kan actief of bij noodzaak op verbeterd worden door bij nieuwe speelplekken gebruik te maken van natuurlijk ondergronden of versleten ondergronden (waar mogelijk) te vervangen voor een

natuurlijk alternatief. Ook kunnen er jonge bomen worden gepland die over een aantal jaar voor meer schaduwplekken zal zorgen.

2. Sport en bewegen

In de fysieke leefomgeving van Hilversum zijn meerdere opties om te bewegen, maar tijdens de rondgang is opgemerkt dat deze plekken ver uit elkaar liggen. Voor een aantal sporten is er maar één of zijn er maar enkele opties binnen de gemeente. Om inwoners meer uit te dagen om te bewegen in de openbare ruimte kunnen meerdere sportplekken worden aangelegd.

3. Inclusiviteit

Voor minder valide bewoners zijn er geen speelplekken waar gericht aandacht is voor samen spelen. Hier zou de gemeente actief op kunnen verbeteren door bijvoorbeeld te zorgen voor ten minste één inclusieve buurtspeelplek per wijk.

6.2 Evaluatie beheerstrategie

Planbaar- en niet planbaar onderhoud

Het preventieve onderhoud in de gemeente bestaat uit het jaarlijks schoonspuiten van speeltoestellen en het onderhouden van de zandbakken. Daarnaast wordt er geen preventief onderhoud gepleegd aan de speeltoestellen. Preventief onderhoud zorgt ervoor dat de speeltoestellen er aantrekkelijk uit zien voor het speelseizoen en dat toestellen langer mee gaan. Er is momenteel ook geen budget vastgesteld om dit soort werkzaamheden (zoals beschreven is hoofdstuk 5.1) te verrichten.

Het operationeel onderhoudsbudget voor sport- en speeltoestellen wordt ingezet om te reageren op inspectiebevindingen en burgermeldingen. In het budget van Hilversum wordt geen onderscheid gemaakt tussen operationeel onderhoud en niet-planbaar onderhoud in het budget. Het kan wel verstandig zijn om hier onderscheid in te maken. Zo worden bijvoorbeeld de kosten van vuurwerkschade en vandalisme beter inzichtelijk.

Tabel 6.1: Evaluatie onderhoudskosten

	Budget Gemeente Hilversum	Budget volgens vuistregel
Preventief onderhoud	€ 41.875,- /jaar	€ 45.000,- /jaar
Operationeel onderhoud	€ 40.000,- /jaar	€ 45.000,- /jaar
Niet planbaar onderhoud		€ 30.000,- /jaar
Totaal	€ 81.875,- /jaar	€ 120.000,- /jaar
Verschil	**€ -38.125,-/jaar**	

Ondergrond

Om de ondergronden te onderhouden wordt er gebruikt gemaakt van drie kostenposten. Er is een onderhoudsbudget voor kunstgras, voor overige ondergronden en voor jeu de boulesbanen.

De kunstgras ondergronden worden jaarlijkse onderhouden en de overige ondergronden worden gerepareerd wanneer er meldingen van gebreken zijn. Daarnaast worden de rubberen ondergronden jaarlijks gereinigd met een hogedrukspuit. Dit gebeurt in dezelfde

onderhoudsronde als de toestellen en zit ook bij deze kosten inbegrepen. Dit verklaart deels het grote verschil tussen de vuistregelbepaling en het budget van de gemeente.

Er is een jaarlijks budget om de jeu de boulesbanen te onderhouden. Dit zorgt voor aantrekkelijke jeu de boulesbanen. Ten opzichte van overige onderhoudsposten is deze specifieke post wel relatief hoog. Mocht het nodig zijn om te schuiven met onderhoudsbudget, dan liggen hier wel kansen om dit anders te organiseren. In veel gemeentes wordt hier immers geen apart budget voor gereserveerd én het onderhoud zelf is relatief eenvoudig op te nemen door (bewoners)verenigingen of de plantsoenendienst.

Tabel 6.2: Evaluatie onderhoud ondergronden		
	Budget Gemeente Hilversum	Budget volgens vuistregel
Onderhoud kunstgras	€ 15.000,- /jaar	€ 11.489,- /jaar
Onderhoud overige ondergronden	€ 18.000,- /jaar	€ 31.481,- /jaar
Totaal	€ 33.000,- /jaar	€ 42.907,- /jaar
Verschil	**€ -9.907,- /jaar**	

Inspectie en beheersysteem

De uitgaven voor de jaarlijkse veiligheidsinspectie en kosten voor het beheerprogramma zijn in lijn met de te verwachte kosten. Het verschil is wel dat er geen vaste momenten worden ingepland voor visuele/ operationele inspecties. Geadviseerd wordt om dit stelselmatig 3x per jaar te doen, naast de veiligheidsinspectie die 1x per jaar wordt uitgevoerd. De operationele inspectie wordt uitgevoerd door de eigen dienst. Voor de uitvoering van deze drie inspectierondes dient rekening gehouden te worden met 150 uur per jaar.

Tabel 6.3 Evaluatie inspectiekosten		
	Budget Gemeente Hilversum	Budget volgens vuistregel
Inspectie en beheerskosten	€ 8.087,- /jaar	€ 8.064,- /jaar
Verschil	**€ 23,-/jaar**	

6.3 Conclusie

Er zit een groot verschil tussen het uitgegeven beheer budget van €123.000 in 2022 en het beheerbudget dat nodig is voor het uitvoeren van de toekomstige beheerstrategie (€171.000 per jaar). Het grote verschil wordt vooral veroorzaakt door het onderhoud dat uitgevoerd moet worden aan speeltoestellen (verschil van ca. € 38.000,-/jaar).

Tabel 6.4: vergelijking uitgaven 2022		
	Uitgaven beheer 2022	Budget volgens vuistregel
Onderhoudskosten speeltoestellen	€ 81.875,- /jaar	€ 120.000,- /jaar
Onderhoudskosten ondergronden	€ 33.000,- /jaar	€ 42.907,- /jaar
Inspectie kosten	€ 8.087,- /jaar	€ 8.064,- /jaar
Totaal	€ 122.962,- /jaar	€ 170.971,- /jaar
Budget 2023		**€ -129.500,- /jaar**
Verschil		**€ -41.471,- /jaar**

Het beheerbudget van 2023 is naar €129.500,-. Om de toekomstige beheerstrategie uit te voeren is er een tekort van €41.471,-.

Ondanks het grote tekort (ca. 35%) zijn er relatief weinig (urgente) openstaande veiligheidsconstateringen. Wel is er inmiddels sprake van een steeds meer verouderd areaal speeltoestellen. Met ca. 1/3 van de speeltoestellen ouder dan 15 jaar, kan een forse piek verwacht worden in de vervangingsopgave op korte termijn (0-5 jaar).

In het uitvoeringsplan wordt verder ingegaan op deze vervangingsopgave en de mogelijkheden om eventuele vervangingspieken op te vangen. Eén van de opties is het (verder) verlengen van de levensduur door extra onderhoud en/of het vervangen van losse onderdelen (i.p.v. complete speelplekken). Dit leidt (afhankelijk tot het vermogen om te vervangen/investeren) tot een forse toename in de onderhoudskosten komende jaren. Met een budget dat al relatief laag is, kan dit in de toekomst resulteren in verdere tekorten. Aanbevolen wordt om de beheer en onderhoudsmaatregelen van de toekomstige beheerstrategie te spiegelen en het beschikbare budget te verhogen tot het bedrag van € 171.000,-/jaar.

7. Uitvoeringsplan

Op basis van de huidige beheergegevens en het veldwerkonderzoek is per locatie een indicatie gegeven van een verwacht vervangjaar. Dit is vertaald naar een vervangingsopgave voor de komende jaren. Hierbij zijn vervangingen van losse speeltoestellen geclusterd tot één jaartal per speelplek. Voor de indicatie van de kosten is gebruik gemaakt van richtbedragen op basis van de huidige inrichting. Naast dit richtbedrag voor herinrichting wordt in het uitvoeringsplan ook advies gegeven over de mogelijke verbetering van enkele speelplekken.

7.1 Basis: vervangingsopgave

Richtbedragen voor vervanging

In de basis blijven alle speelplekken behouden in de huidige vorm (herinrichting), zie bijlage 1 voor de richtlijnen van herinrichting. Deze basisherinrichting wordt de vervangingsopgave genoemd. Om een indicatie te geven van de vervangingsopgave is gewerkt met een richtbedrag per speelplek. Dit richtbedrag is gebaseerd op de huidige inrichting, maar er is ook gekeken naar het type speelplek. Zo zijn de kosten voor herinrichting bij een grote buurtplek met veel objecten (door verwijdering, participatie en communicatie) groter dan bij een los veerelement in de straat. In de uitvoeringstabel (bijlage 2, los Excel document) is per speelplek dit richtbedrag terug te vinden onder “basisbudget”. Een toelichting op het richtbedrag per type speelplek is te vinden in bijlage 1 onder het kopje “kaders voor uitvoering”.

Grofweg is het benodigde basisbudget per speelplek opgebouwd uit de volgende percentages:

- 10% Ontruiming/verwijdering huidige inrichting
- 15% Budget voor grondwerk/meubilair
- 20% Budget benodigd voor processtappen (ontwerp, participatie, communicatie)
- 20% Budget voor ondergronden
- 35% Budget benodigd voor nieuwe speeltoestellen (incl. plaatsing)

De totale vervangingsopgave van het huidige areaal (181 sport- en speelplekken – incl. 9 schoolpleinen) bedraagt op basis van richtbedragen circa **€ 6,8 miljoen*.** Dit komt gemiddeld neer op circa € 37.700,-/speelplek. De gebruikelijke afschrijftermijn van een speeltoestel is ca. 15 jaar. De theoretische vervangingsopgave is daarmee ca. € 458.000,-/jaar.

** De totale vervangingsopgave o.b.v. richtbedragen is lager dan de geraamde waarde (zie 3.1). Dit komt doordat uitgegaan wordt van een indicatiebudget per type locatie (wat is er nodig om het betreffende type speelplek opnieuw in te richten) en niet de waarde van de speeltoestellen zelf. Ook is er in het basisbudget nog geen rekening gehouden met ‘specials’; locaties met een significant hogere waarde (bijv. een Cruyff-court). Deze worden in 7.2 nader toegelicht.*

Technische vervangingsopgave

De vervangingsopgave kan in de tijd worden weggezet door het basisbudget per plek te koppelen aan een te verwachten vervangjaar. Dit wordt het uitvoeringsplan genoemd. De input voor de op te pakken speelplekken wordt verkregen vanuit de jaarlijkse inspecties. Op basis van constateringen en de kosten voor het benodigde onderhoud wordt besloten een speelplek op te pakken. Doordat er geclusterd wordt (speelplekken in één keer oppakken) kan het voorkomen dat een deel van de speelplek nog in een redelijk tot goede staat verkeert. Dergelijke toestellen kunnen (eventueel na kleine opknapbeurt), worden opgeslagen in de loods. Zo kunnen ze hergebruikt worden voor een andere sport- of speelplek.

Geadviseerd wordt om de lijst van op te pakken speelplekken elke twee jaar bij te stellen aan de hand van de dan actuele staat van de speelruimte. Ook kan op die manier eenvoudig werk met werk gemaakt worden door ingrepen te koppelen aan andere renovatieprojecten of programma's binnen de gemeente.

In tabel 7.1 is de vervangingsopgave (op basis van de technische staat en richtbedragen voor vervanging) voor Hilversum samengevat per tijdvak, uitgaande van behoud van de huidige plekken. Te zien is dat met name in de eerste 5 jaar de vervangingsopgave relatief hoog is. Dit is in lijn met de gemiddelde (hoge) leeftijd van de speeltoestellen.

Tabel 7.1: vervangingsopgave per jaar			
termijn	aantal	kosten	
2023	11	€	345.000
2024	28	€	1.015.000
2025	27	€	1.070.000
2026	21	€	835.000
2027	22	€	940.000
na 2027	72	€	2.635.000
Totaal	**181**	**€**	**6.840.000**

In de periode 2023 – 2027 komen, op basis van de ingeschatte vervangingsjaren, 108 van de 181 speelplekken in aanmerking voor herinrichting. Dit betreft 60% van het areaal. Hiervoor is een vervangingsbudget nodig van € 4.215.000,-. Dit komt in deze eerste vijf jaar neer op een gemiddelde vervangingsopgave van **€ 843.000,-/jaar**, verdeeld over 22 plekken/jaar.

Praktische vervangingsopgave (advies)

Het is niet realistisch om jaarlijks 22 locaties op te pakken, ook is het benodigd budget in dat geval fors hoger dan het jaarlijks beschikbare budget voor herinrichtingen. Voor 2023 is er een budget van €351.000,- beschikbaar. Voor de jaren 2024 t/m 2026 is er gemiddeld €510.000,- per jaar aan vervangingsbudget. Hiermee kunnen de komende jaren 10 tot 15 speelplekken per jaar vervangen worden. In tabel 7.2 is de vervangingsopgave per jaar vertaald naar een meer realistisch uitvoeringsplan waarbij rekening is gehouden met deze uitgangspunten.

Tabel 7.2: vervangingsopgave per jaar			
termijn	aantal	kosten	
2023	11	€	345.000
2024	12	€	435.000
2025	14	€	510.000
2026	15	€	550.000
2027	15	€	555.000
2028+	114	€	4.410.000
Totaal	**181**	**€**	**6.805.000**

Tabel 7.3: levensverlengend onderhoud			
termijn	aantal	kosten	
2023	0	€	-
2024	16	€	27.250
2025	29	€	55.250
2026	35	€	69.500
2027	42	€	88.750
2028	n.t.b.		n.t.b.
Totaal	**122**	**€**	**240.750**

Levensverlengend onderhoud

Het gevolg van het aangepaste uitvoeringsplan (tabel 7.2) is dat de vervangingsopgave over een langere periode wordt uitgesmeerd en dat speelplekken langer in een goede en veilige conditie gehouden dienen te worden. Hiervoor is het noodzakelijk dat er levensverlengend onderhoud wordt gepleegd op de toestellen en ondergronden. Als vuistregel wordt hiervoor 5% van het richtbedrag van de sport- of speelplek aangehouden, voor elk jaar dat de herinrichting uitgesteld wordt. Levensverlengend onderhoud bestaat uit het preventief uitvoeren van extra onderhoud (bijvoorbeeld smeren van lager) en het vervangen van grotere onderdelen, zoals staanders, bordessen en delen van een ondergrond.

Het budget voor levensverlengend onderhoud komt boven op het jaarlijks onderhoudsbudget van €171.000,- per jaar. Over de periode van 2023 t/m 2027 zal er in totaal **€240.750,-** extra onderhoudsbudget nodig zijn (zie tabel 7.3). Geadviseerd wordt om na die periode opnieuw te kijken naar de uitvoeringsopgave.

7.2 Advies: voorgestelde verbeteringen

Hoewel in de basis alle speelplekken behouden blijven in de huidige staat wordt er, op basis van het onderzoek, voorgesteld om op enkele speelplekken een verbetering (impuls) of omvorming (inrichting zonder speeltoestellen) door te voeren. De impuls kan gericht zijn op het verbeteren van de speelmogelijkheden, sportmogelijkheden, inclusiviteit of groen/ klimaatbestendigheid. Zie het bijgevoegde uitvoeringsplan in Excel voor het advies per plek. Er wordt geadviseerd om:

- 114 speelplekken in de huidige vorm te laten en opnieuw in te richten met een basisbudget
- 66 speelplekken één of meerdere impulsen te geven (in totaal 76 impulsen), hier wordt naast het basisbudget een aanvullend impulsbudget begroot. Dit is als volgt voorgesteld:
    - 12x een speelimpuls (10K tot 30K), in totaal: **€ 235.000,-**
    - 9x een sportimpuls (10K tot 30K), in totaal: **€ 130.000,-**
    - 16x een impuls op het gebied van inclusiviteit (5K tot 15K), in totaal: **€ 165.000,-**
    - 39x een impuls op gebied van groen/klimaat (10K tot 30K), in totaal: **€ 1,1 miljoen***
- 2 speelplekken samen te voegen met een andere locatie, hier vervalt het basisbudget.
- Alle impulsen bij elkaar opgeteld bedraagt **€1.630.000,-**. De verdeling per jaar is zichtbaar in tabel 7.4.

**Er is een budget beschikbaar om de groen/ klimaat impulsen uit te voeren. In een groter project om de klimaatadaptatie van Hilversum te verbeteren is een budget van €200.000,- per jaar beschikbaar gesteld om de speelruimte actief te vergroenen. Dit budget dient ingezet te worden om minimaal 6 speelplekken per jaar te vergroenen en is beschikbaar voor de jaren 2023 t/m 2026.*

Voorgesteld wordt om 3 (van de 133 simpelweg her in te richten) plekken te bestempelen als 'special' en deze apart te financieren vanwege de hoge vervangingsinvestering. Dit gaat om twee Cruyff-courts en een grote nabijgelegen buurtspeelplek bij station Media Park In totaal is hier een budget van **€ 145.000,-** mee gemoeid.

Daarnaast is er al een budget beschikbaar gesteld om het park aan de Neuweg (buurtplek 059 & sportplek 061) op te knappen in 2025. Voor het park en beide locaties is een totaalbudget van €540.00,- begroot. Deze locaties zijn daarom verder niet opgenomen in het uitvoeringsplan van de komende vijf jaar.

7.3 Conclusie

Voor de totale uitvoering (basisbudget + impulsen én specials) is een totaalbudget van **€ 9.1 miljoen** nodig. In tabel 7.4 zijn de diverse budgetten nogmaals samengevat én gecombineerd met de praktische vervangingsopgave voor de komende 5 jaar zoals voorgesteld in tabel 7.2. Hierbij zijn de voorgestelde impulsen logischerwijs gekoppeld aan de reguliere ingrepen.

Tabel 7.4: uitvoeringsplan (totaal + jaarlijks programma)

budget	loc.	investering totaal	2023	2024	2025	2026	2027	2028+
basisbudget advies	181	€ 6.845.000	11 € 281.000	11 € 499.000	14 € 510.000	15 € 555.000	14 € 525.000	116 € 4.475.000
specials (apart financieren)	3	€ 145.000	0 € -	0 € -	0 € -	0 € -	1 € 45.000	2 € 100.000
impuls: spelen	12	€ 235.000	1 € 15.000	1 € 15.000	1 € 10.000	3 € 65.000	1 € 30.000	5 € 100.000
impuls: sporten	9	€ 130.000	3 € 30.000	0 € -	2 € 30.000	0 € -	1 € 20.000	3 € 50.000
impuls: inclusiviteit	16	€ 165.000	2 € 25.000	2 € 25.000	0 € -	1 € 10.000	0 € -	11 € 105.000
impuls: groen/klimaat	40	€ 1.600.000	7 € 200.000	5 € 200.000	6 € 740.000	6 € 200.000	5 € 150.000	11 € 110.000
Benodigd budget			€ 551.000	€ 739.000	€ 1.290.000	€ 830.000	€ 770.000	€ 4.940.000
Beschikbaar regulier budget			€ 351.000	€ 619.000	€ 668.000	€ 564.000	€ 466.000	€ -
Beschikbaar budget Programma Groen			€ 200.000	€ 200.000	€ 740.000	€ 200.000	€ -	€ -
Verschil			€ -	€ 80.000	€ 118.000	€ -66.000	€ -304.000	€ -4.940.000

Voor de uitvoering van 2023 tot en met 2026 zijn al budgetten aangevraagd en vastgesteld:

- 2023 – regulier budget: € 351.000,- toereikend voor basisadvies en impuls
- 2024 – regulier budget: € 619.000,- toereikend voor basisadvies en impuls, er is een overschot van € 80.000,-
- 2025 – regulier budget: € 668.000,- toereikend voor basisadvies en impuls, er is een overschot van € 118.000,-
- 2026 – regulier budget: € 564.000,- toereikend voor basisadvies, € 66.000,- tekort voor impulsadvies

Aanbevolen wordt om het uitvoeringsplan elke twee jaar, maar tenminste in 2025 te updaten/evalueren naar de technische staat van dat moment. Het uitvoeringsplan kan dan waar nodig worden bijgeschaafd en de benodigde budgetten worden bijgesteld.

Naast de benodigde middelen voor herinrichting is het nu al nodig om het onderhoudsbudget voor de bestaande speelruimte bij te stellen tot het benodigde budget zoals bepaald in hoofdstuk 6 (€171.000,-). Daarbovenop is het nodig om, apart budget vrij te maken voor het uitvoeren van levensverlengend onderhoud om de uitvoering zoals uitgewerkt in het uitvoeringsplan mogelijk te maken. Hiervoor is de komende vier jaar een bedrag van €240.750.- nodig. Bij een update van het uitvoeringsplan in 2025 is het uiteraard ook nodig om dit onderhoudsbudget te evalueren en waar nodig bij te stellen.

8. Conclusie

De Gemeente Hilversum heeft een speelruimtebeleid uit 2008. De afgelopen 15 jaar is de druk op de openbare ruimte toegenomen en wordt er meer gevraagd van de openbare ruimte. In de omgevingsvisie (2021) wordt bijvoorbeeld meer aandacht besteed aan de thema's inclusiviteit, klimaatadaptatie en sporten en bewegen. Het is raadzaam om een aansluitend nieuw speelruimtebeleid op te stellen.

Daarnaast wordt er ook anders gekeken naar het onderhoud en beheer van de speelruimte.

- Er wordt op dit moment jaarlijks een veiligheidsinspectie uitgevoerd (gelukkig vaker dan omschreven in het beleidsplan uit 2008).
- Er worden geen operationele inspecties uitgevoerd, terwijl het raadzaam is om dit 3x per jaar te doen. Deze inspectierondes kunnen worden uitgevoerd door de eigen dienst. Er dient rekening gehouden te worden met ca. 50 werkuren per inspectieronde.

De Gemeente Hilversum heeft vanaf 2023 beheerbudget van €129.500 per jaar. Uit de berekeningen blijkt dat een jaarlijks beheerbudget van €171.000 per jaar nodig is om het huidige areaal te onderhouden. Om het huidige areaal goed te kunnen beheren dient een verhoging aangevraagd te worden van het beheerbudget van €41.500 per jaar.

Uit de analyse van de vervangingsopgave blijkt dat de komende vijf jaar een piek in de vervangingen wordt verwacht. Deze piek resulteert in een gemiddelde vervangingsopgave van 22 speelplekken en een investering van €843.000,-/jaar. Dit is niet realistisch, waardoor ongeveer de helft van de technische vervangingsopgave doorgeschoven dient te worden.

Om de toestellen en ondergronden langer mee te laten gaan is het nodig om levensverlengend onderhoud te plegen. Het levensverlengend onderhoud komt boven op het jaarlijkse beheerbudget. Tabel 8.1 toont het volledige onderhoudsbudget en de aanvullend aan te vragen onderhoudsgelden.

Tabel 8.1: onderhoudsbudget per jaar

termijn	beheerbudget Hilversum	toekomsting beheerbudget	levensverlengend onderhoud	totale onderhoudskosten	*aan te vragen onderhoudsbudget*
2023	€ 129.500	€ 171.000	€ -	€ 171.000	*€ 41.500*
2024	€ 129.500	€ 171.000	€ 27.250	€ 198.250	*€ 68.750*
2025	€ 129.500	€ 171.000	€ 55.250	€ 226.250	*€ 96.750*
2026	€ 129.500	€ 171.000	€ 69.500	€ 240.500	*€ 111.000*
2027	€ 129.500	€ 171.000	€ 88.750	€ 259.750	*€ 130.250*
Totaal	**€ 647.500**	**€ 855.000**	**€ 240.750**	**€ 1.095.750**	***€ 448.250***

Om de technische vervangingsopgave om te zetten tot een werkbaar uitvoeringsplan is een uitvoeringsplan opgesteld voor 2023 tot en met 2027. Hierin is onderscheid gemaakt tussen een basisbudget en impulsbudget. Het basisbudget is noodzakelijk om de sport- en speelplekken opnieuw in te richten, terwijl het impulsbudget ingezet kan worden ter verbetering van het huidige areaal. Hilversum heeft tot en met 2027 al vervangingsbudgetten vastgesteld. In tabel 8.2 is het volledige* uitvoeringsbudget zichtbaar, waardoor ook zichtbaar is of er aanvullend vervangingsbudget aangevraagd moet worden.

Tabel 8.2: uitvoeringsbudget per jaar

termijn	vervangingsbudget Hilversum	basisbudget advies	impuls budget advies	totaal advies budget	*aan te vragen vervangingsbudget*
2023	€ 351.000	€ 281.000	€ 70.000	€ 351.000	€ -
2024	€ 619.000	€ 499.000	€ 40.000	€ 539.000	€ *-80.000*
2025	€ 668.000	€ 510.000	€ 40.000	€ 550.000	€ *-118.000*
2026	€ 564.000	€ 555.000	€ 75.000	€ 630.000	€ *66.000*
2027	€ 466.000	€ 570.000	€ 50.000	€ 620.000	€ *154.000*
Totaal	**€ 2.668.000**	**€ 2.415.000**	**€ 275.000**	**€ 2.690.000**	**€ *22.000***

Vanuit Programma Groen is er een extra budget beschikbaar om de groen/ klimaat impulsen uit te voeren van €200.000 voor de jaren 2023 t/m 2026. In tabel 8.2 zijn de groen/ klimaat impulsen niet meegenomen, omdat dit budget al geprogrammeerd is en buiten het speelruimte-budget valt. Echter zoals in het vorige hoofdstuk (Tabel 7.4) terug te zien is staat er nog wel is er in 2027 ook nog een grote opgave (€150.000) voor groen/ klimaat impulsen. Als deze opgave niet vanuit het Programma Groen beschikbaar wordt gesteld zal overwogen moeten worden of deze groen/ klimaat impulsen opgenomen kunnen worden bij het reguliere uitvoeringsbudget.

Bijlage 1

Kaders voor uitvoering (basis)

Kaders voor uitvoering: integrale aanpak

Belangrijk bij de uitvoering, maar zeker bij verbetering van de speelruimte is een integrale aanpak. Hierdoor is het veel makkelijker om tijdig kansen te signaleren (en benutten) en bijvoorbeeld werk met werk te maken. Als er aan de slag gegaan wordt in een wijk met de riolering is het bijvoorbeeld handig om direct ook de speelplek mee te nemen die in dezelfde straat ligt. Als een sportplek wordt opgepakt, is het handig om met de betreffende sportaanbieders of buurtsportcoach te schakelen om te kijken of met simpele toevoegingen leuke activiteiten kunnen worden georganiseerd voor de buurt. Een integrale aanpak werkt het makkelijkst door jaarlijks een overzicht te maken van de op te pakken speelplekken (voor het komend jaar) en een gezamenlijk overleg te organiseren met de verschillende uitvoeringspartners (groen, infra, wijkbeheer, sport etc.). Dit wordt met name aanbevolen bij de grotere speelvoorzieningen.

Herinrichten van speelplekken

Speelplekken die sterk verouderd zijn en daardoor te zwaar drukken op de onderhoudslasten en/of niet meer veilig zijn, worden heringericht. Voor de herinrichting van speelplekken die behouden blijven gelden de volgende kaders:

De kleine speelplek:

Niet elke kleine speelplek hoeft te worden ingevuld met speeltoestellen. Deze plekken lenen zich juist goed om de diversiteit op buurtniveau te versterken door met een alternatieve inrichting te werken gericht op bijvoorbeeld natuurlijke speelmogelijkheden (ravotten), een fietspleintje of juist een initiatief van direct omwonenden (buurtmoestuin, fruitboomgaard, speelheuvel). Voor de meeste kleine plekken is een herinrichting mét toestellen echt ook prima. Hiervoor gelden de volgende kaders:

- Vaak voor direct omwonenden, zeker bij beperkte ruimte en een buurtplek in de buurt, mag de doelgroep beperkt worden tot 0-9 jaar. Als er geen buurtplek in de omgeving (binnen barrières) is, is het wenselijk om de doelgroep van 0-12 jaar te bedienen.
- De invulling van deze plekken is soms van tijdelijke aard. Het verdient daarom aanbeveling om te werken met speeltoestellen die eenvoudig te verplaatsen zijn en een ondergrond die dat makkelijk toelaat, zoals gras.
- Voor kleine speelplekken wordt een richtbedrag gehanteerd van ongeveer **€ 30.000,-** per plek.

Buurtplekken

- Ingericht voor de hele buurt, maar qua spelen vooral voor de doelgroep van 0-12 jaar.
- Waar mogelijk een combinatie maken van spelen en sporten.
- Omdat deze locaties een hele buurt bedienen moet bij de keuze van toestellen gelet worden op de mogelijkheden om samen te spelen, de toegankelijkheid voor gebruikers met een beperking en is het belangrijk om in te zetten op een hogere verblijfswaarde door voldoende beschutting en bijvoorbeeld bankjes voor (groot)ouders.
- Bij elke herinrichting moet worden gekeken naar de mogelijkheden om de speelplek klimaatadaptiever in te richten (voldoende beschutting, goede afwatering).
- Voor buurtplekken wordt een richtbedrag gehanteerd van circa **€ 60.000,-** per plek, afhankelijk van de huidige inrichting, omvang en het belang van de plek voor het speelaanbod in de buurt.

De sportplek:

- Sportplekken blijven behouden in de huidige vorm en kunnen op sommige locaties ook worden uitgebreid met het basisbudget.
- Voor de uitbreiding kan de buurt of gebruikers van de plek geraadpleegd worden wat voor uitbreiding gewenst is.
- Als een uitbreiding niet gewenst is kan het basisbedrag verlaagd worden.

Specials:

- Voorgesteld wordt om voor de specials apart te financieren. Dit kan door incidentiele middelen aan te vragen bij de raad of door fondsen aan te schrijven.

Omvormen

- Op 11 kleinere speelplekken wordt geadviseerd om de toestellen niet te vervangen. Hier wordt voorgesteld actief *'om te vormen'* naar vrije speelruimte. De plek blijft daarmee beschikbaar om in te spelen, maar zonder dat er gebruik wordt gemaakt van reguliere speeltoestellen. Aanvullend wordt wel budget ingezet om bijvoorbeeld (natuurlijke) speelaanleidingen toe te voegen. Zo voegen de omgevormde plekken direct iets toe aan de diversiteit van het aanbod.
- Kleine speelplekken zonder speeltoestellen leent zich uitstekend voor initiatieven van bewoners. Te denken valt bijvoorbeeld aan een moestuin, eenvoudige speelaanleidingen of een picknicktafel. Grote speeltoestellen en particuliere trampolines zijn niet geschikt voor de openbare ruimte en beheer door bewoners. Ook met betrekking tot het beheer is het makkelijker om bewoners hierin een grotere rol te geven.

Clusteren van ingrepen

In het uitvoeringsplan worden vervangingen zoveel mogelijk geclusterd. Op speelplekniveau, zodat een plek zo veel mogelijk in één keer kan worden opgepakt. Het voordeel van clusteren op plekniveau is dat bewoners goed kunnen meedenken over een herinrichting en het ook makkelijker is om een speelplek een functionele wijziging te geven. Het is ook mogelijk om aanvullend te clusteren op buurtniveau. Het voordeel van clusteren op buurtniveau is dat het duidelijker is dat naast omvormingen ook geïnvesteerd wordt in de herinrichting van de centrale speelplekken.

Kaders voor uitvoering: circulariteit

De Gemeente Hilversum heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Daarom zetten we ook binnen de speelruimte in op circulariteit. Dit gebeurt door kapotte onderdelen van speeltoestellen te vervangen maar ook door nog bruikbare onderdelen van oude speeltoestellen her te gebruiken. Ook kunnen er speelaanleidingen gemaakt worden van gekapte bomen.

Ambities voor uitvoering (verbetering)

Bij het uitvoeringsplan is niet alleen gekeken naar de huidige inrichting van de speelplekken, maar ook naar de ambities van de gemeente op het gebied van spelen en sporten. Om dit te doen wordt voorgesteld om op meerdere plekken een impuls toe te voegen aan de speelplek. Impulsen om speelplekken toegankelijker te maken, het sportaanbod uit te breiden en verharde plekken zonder beschutting te vergroenen. Deze impulsen zijn op de uitvoeringskaart te herkennen aan de gekleurde pijlen.

Vergroten aanbod oudere jeugd (o.a. impuls sport)

Jongeren komen graag samen om te sporten of om elkaar te ontmoeten (chillen). Om te voorkomen dat jongeren in de wijk gaan rondhangen is het belangrijk om ook voor deze doelgroep voldoende ruimte te reserveren. Uitdagende en moderne sportvoorzieningen bieden veel mogelijkheden. Te denken valt bijvoorbeeld aan een skatepark, freerun-parcours of calisthenics-toestel.

Ontmoetingsplekken voor jongeren (zoals JOP's) bieden ruimte om elkaar te ontmoeten zonder dat er overlast ontstaat voor de directe omgeving. Het is dan wel van belang dat in overleg met de gebruikers en omwonenden besloten wordt waar deze ontmoetingsplekken komen.

Impuls inclusiviteit

Nederland heeft in 2016 het VN-verdrag Handicap geratificeerd. Daarmee is benadrukt dat de rechten van inwoners met een beperking hetzelfde zijn als andere mensen. Met de ondertekening wordt de belofte gemaakt hindernissen voor deze groep weg te nemen en het mogelijk te maken dat zij gelijkwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving en daarmee de openbare ruimte. Sport- en speelplekken zijn belangrijke openbare voorzieningen. Hier moet iedereen gebruik van kunnen maken, ook inwoners met een beperking. Door gebruik te maken van verharde ondergronden en toegankelijke speeltoestellen kunnen bestaande en nieuwe sport- en speelplekken geschikt(er) gemaakt worden voor deze groep inwoners. Daarnaast is het belangrijk om als gemeente ook actief uit te spreken en uit te dragen dat spelen voor iedereen is en hier, bij de herinrichting van speelplekken, ook rekening mee te houden.

Impuls groen/klimaat

Zomers worden steeds warmer en regenbuien steeds intensiever. De openbare speelruimte klimaatadaptiever maken is daarom belangrijk. Dit kan bereikt worden door het vergroenen van de speelruimte door het plaatsen van (extra) bomen en beplanting voor schaduw maar ook door verharde ondergronden te vervangen voor houtsnippers of gras zodat hemelwater sneller weg kan lopen. Overschotten van hemelwater kunnen opgeslagen worden door wadi's aan te leggen of infiltratiekratten te plaatsen. Klimaatadaptieve speelplekken dragen daarnaast ook bij aan de verblijfswaarde en daarmee ook de ontmoetingswaarde van speelplekken.

Met het vergroenen van de speelruimte kan ook de biodiversiteit vergroot worden. Dit kan bijvoorbeeld door bloemen en struiken te plaatsen die bijen, vlinders en andere insecten aantrekken. Ook het minder vaak maaien van het gras is goed voor de biodiversiteit. Een vergroende speelruimte is niet alleen belangrijk voor de biodiversiteit maar levert ook een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de openbare ruimte. Daarmee is vergroening niet alleen een middel, maar ook een doel op zich. Om die reden wordt bij de herinrichting van formele sport- en speelplekken altijd gekeken naar de mogelijkheid om (extra) te vergroenen.

Naast het klimaatadaptiever maken van de speelruimte en het vergoten van de biodiversiteit, stimuleert het vergroenen van de speelruimte ook het natuurlijk spelen. Naast het spelen in de bosjes kan er op de speelplekken ook gekozen worden voor het gebruik van natuurlijke speelaanleidingen zoals zwerfkeien, liggende klimbomen en stappaaltjes. Dit zorgt voor een variatie in het speelaanbod en stimuleert de creativiteit van kinderen. Het spelen in openbaar groen kan gestimuleerd worden door bijvoorbeeld hutten niet direct op te ruimen, snoeiafval deels te laten liggen en door niet-giftige en doornloze struiken en bloemen te planten.

Kaders voor participatie

Als een speelplek in aanmerking komt voor herinrichting wordt de buurt (of bij een sportplek; de gebruikers) ingeschakeld om een plan te maken. Hierbij is vooral de input van gebruikers (kinderen, sporters) van belang en worden de kaders van het participatiebeleid gehanteerd (in ontwikkeling). De volgende principes worden gehanteerd:

De kleine speelplek:

- Herinrichting met direct omwonenden van de speelplek. Zij kunnen inbreng leveren voor het programma van eisen (PvE) en eventueel een keuze maken uit 2 of 3 ontwerpvoorstellen.

De buurtplek:

- Herinrichting met de omliggende buurt. Direct omwonende krijgen een eerste stem in het opstellen van het programma van eisen (PvE) voor de plek (wat mag wel, wat kan absoluut niet), maar de hele buurt mag vervolgens meedenken of stemmen over 2 of 3 ontwerpvoorstellen.

De sportplek:

- Participatie met omwonenden, vervolgens wordt met gebruikers (jongeren/sporters) gekeken naar de inrichting van de sportplek. Hierbij is een goede afstemming/ samenwerking met sportaanbieders/buurtsportcoaches van belang om zowel de juiste doelgroep, programmering als inrichting te bereiken.

De specials

- Voor de participatie wordt een apart plan gemaakt in lijn met het participatiebeleid. Dit wordt meegenomen in de financiering van deze locaties.
- Plekken omvormen – indien ervoor gekozen wordt een plek om te vormen wordt dit gecommuniceerd aan de omwonenden. Ze kunnen dan met een voorstel of idee voor een omvorming komen. Als hier geen behoefte aan is, kan er ook voor gekozen worden de plek simpelweg op te heffen en de plek te herstellen als grasveldje.

Het is altijd mogelijk om als buurt of groep zelf een initiatief in te dienen om de openbare sport- of speelruimte te verbeteren. Dit kan een bestaande plek zijn, maar ook een nieuwe locatie. Per aanvraag zal worden gekeken naar het draagvlak, de locatie, de beoogde doelgroep, het aanwezige aanbod in de omgeving en de mate waarop bewoners zichzelf ook actief willen inzetten voor het initiatief (fondsenwerven, aanleg en/of beheer). Bij bestaande locaties zal uiteraard ook worden gekeken naar de reeds opgestelde uitvoeringsplanning en of hierin geschoven kan worden. Uitgangspunt blijft dat kapitaalvernietiging moet worden voorkomen. Speeltoestellen die nog lange tijd meekunnen moeten dan hergebruikt worden in de herinrichting of moeten worden verplaatst naar een andere (tijdelijke) locatie.

Goed voorbeeld doet volgen. Daarom is het belangrijk om leuke en goede voorbeelden uit andere buurten te delen. Dit kan inspirerend werken, maar ook een hoop vragen of twijfel wegnemen bij bewoners, met name bij het omvormen naar een alternatieve inrichting.